

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului
cu privire la eliberarea unor bunuri materiale din rezervele de stat și de mobilizare
*(existența unor riscuri sporite de cedare a unor diguri ale bazinelor acvatice
amplasate pe albia râului Ichel)*

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la eliberarea unor bunuri materiale din rezervele de stat și de mobilizare <i>(existența unor riscuri sporite de cedare a unor diguri ale bazinelor acvatice amplasate pe albia râului Ichel)</i> este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului este elaborat în temeiul art. 3 alin. (1) lit. a) și art. 10 alin. (1) și alin. (3), art. 16 alin. (1) și alin. (3¹) din Legea nr. 104/2020 cu privire la rezervele de stat și de mobilizare și art. 19 lit. g) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, precum și întru executarea Deciziei Prim-ministrului nr. 104 din 27.05.2026. În scopul realizării intervențiilor operative pentru asigurarea capacității de reacție funcționale și sustenabile, precum și pentru protecția populației în contextul existenței unor riscuri sporite de cedare a unor diguri ale bazinelor acvatice amplasate pe albia râului Ichel, în zonele din raioanele Călărași și Ungheni, ca urmare a ploilor torențiale, la 27.05.2026 a fost emisă Decizia Prim-ministrului nr. 104, prin care Agenția Rezerve Materiale din subordinea Ministerului Afacerilor Interne va elibera Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, cu titlu de deblocare, bunuri materiale din rezervele de stat și de mobilizare, în vederea gestionării situației de urgență menționate. Decizia a fost emisă în temeiul art. 10 alin. (1) și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 104/2020 cu privire la rezervele de stat și de mobilizare, care stabilește că eliberarea bunurilor din rezervele de stat și de mobilizare se realizează în scopul intervenirii operative în situațiile de urgență/exceptionale, în baza deciziilor Comisiei pentru Situații Exceptionale a Republicii Moldova sau ale Prim-ministrului, cu elaborarea și prezentarea spre aprobare a hotărârii de Guvern corespunzătoare. Totodată, potrivit pct. 3 din Decizia Prim-ministrului nr. 104 din 27.05.2026, Ministerul Afacerilor Interne, în comun cu Ministerul Finanțelor, va elabora și va prezenta Guvernului spre aprobare proiectul de hotărâre privind eliberarea bunurilor prevăzute în anexă și alocarea, din fondul de rezervă al Guvernului, Ministerului Afacerilor Interne pentru Agenția Rezerve Materiale, a mijloacelor financiare necesare pentru completarea rezervelor de stat și de mobilizare. În acest context, caracterul operativ al utilizării rezervelor de stat și de mobilizare presupune completarea și reînnoirea periodică a stocurilor, în vederea menținerii nivelurilor stabilite în Nomenclatorul bunurilor materiale din rezervele de stat și Nomenclatorul bunurilor materiale din rezervele de mobilizare. Astfel, statul, prin intermediul autorităților competente, are obligația de a asigura disponibilitatea imediată a bunurilor materiale necesare intervenției operative, prin constituirea, menținerea și completarea permanentă a rezervelor de stat și de mobilizare. Necompletarea rezervelor de stat și de mobilizare conduce la diminuarea sau epuizarea acestora, afectând capacitatea statului de a interveni prompt și eficient în situații de urgență sau exceptionale, cu riscuri aferente pentru sănătatea populației și stabilitatea economică. Prin urmare, asigurarea finanțării și completarea permanentă a rezervelor de stat reprezintă o condiție indispensabilă pentru realizarea obligațiilor legale ale statului și pentru garantarea protecției interesului public.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Urmare a manifestării fenomenelor meteorologice și agrometeorologice periculoase din data de 22.05.2026, o serie de localități din raioanele Ungheni, Călărași, Strășeni, Orhei și Criuleni au fost grav afectate.

Precipitațiile abundente au provocat ieșirea apei din mai multe bazine acvatice, generând viituri care au inundat parțial mai multe așezări rurale. De asemenea, au fost inundate suprafețe extinse de terenuri agricole, culturile fiind compromise în mod semnificativ.

Începând cu data de 23.05.2026, în contextul existenței unor riscuri sporite de cedare a unor diguri ale bazinelor acvatice amplasate pe albia râului Ichel, precum și al debitelor sporite de apă provenite din zonele raioanelor Călărași, Ungheni, Strășeni, Orhei și Criuleni afectate de ploile torențiale, la nivelul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, prin coordonare cu Centrul Național de Management al Crizelor, a fost convocată Celula de Criză.

În componența Celulei de Criză au fost cooptați reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General de Carabinieri, Inspectoratul General al Poliției), Ministerului Apărării, Ministerului Mediului, Administrației Naționale a Drumurilor și ai Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”.

Activitatea acestora s-a concentrat pe identificarea, evaluarea și prevenirea materializării riscurilor în bazinele a patru râuri care își au începutul în raioanele Ungheni și Călărași, respectiv râul Bîc, râul Răut, inclusiv afluenții acestuia - Ciulucul Mare, Ciulucul de Mijloc și Ciulucul Mic, râul Cula și râul Ichel.

Cea mai gravă situație și cele mai mari riscuri au fost identificate în cazul râului Ichel, acestea vizând două componente caracteristice cursului inferior și, respectiv, cursului superior al râului.

În ceea ce privește cursul inferior al râului Ichel, a fost constatată inundarea localității Mărtinești, parte componentă a comunei Greblești, de către o viitură formată ca urmare a scurgerii apelor din bazinele de acumulare amplasate pe cursul superior al râului. În total, în localitatea Mărtinești au fost inundate 18 gospodării din totalul de 50, inclusiv 7 case de locuit, apa pătrunzând până la aproximativ jumătatea înălțimii acestora.

Totodată, a persistat riscul inundării localităților aflate în continuare pe cursul apei, inclusiv Drăgușeni, Rădeni, Zamciogi, Logănești, Ratuș, Pașcani, Făurești, Hrușova, Ciopleni și Boșcana.

Lucrările de pompare a apei din locuințele inundate nu au fost demarate la etapa inițială, întrucât apa ce urma a fi evacuată nu avea posibilitate de scurgere, întreaga suprafață fiind acoperită de ape. Pentru prevenirea ieșirii apei din albie și, respectiv, a inundării localităților aflate în imediata apropiere a cursului apei, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, în cooperare cu autoritățile publice locale, a organizat și desfășurat lucrări de curățare a râului pe tronsonul Drăgușeni-Ratuș.

Astfel, în zonele Drăgușeni, Rădeni și Zamciogi au fost săpate canale secundare de dirijare a apei, cu o lungime totală de peste 2 000 metri, pentru dispersarea fluxului în mai multe direcții și diminuarea forței viiturii.

Suplimentar, în proximitatea satului Micăuți, raionul Strășeni, a fost operaționalizat un modul de pompare de mare capacitate, iar în proximitatea satului Rădeni a fost operaționalizat un modul format din 16 pompe. Acestea au fost utilizate pentru evacuarea apei din râul Ichel și transportarea acesteia către bazine de acumulare izolate.

De asemenea, în proximitatea satului Pașcani au fost efectuate lucrări de excavare, consolidare a unui dig de protecție și deblocare a cursului râului Ichel pe direcția orașului Cricova.

În ceea ce privește cursul superior al râului Ichel, s-a constatat că apa din lacurile amplasate în proximitatea localității Bularda, respectiv 7 lacuri, a umplut bazinele acvatice și s-a revărsat peste margini. În acest context, a fost atestat riscul cedării în cascadă a digurilor, cu antrenarea tuturor bazinelor acvatice aflate pe direcția de scurgere.

Conform estimărilor, în cazul cedării barajelor bazinelor acvatice aflate în cascadă pe râul Ichel, pe segmentul satelor Năpădeni-Hîrbovăț, raionul Călărași, volumul total posibil al apei putea ajunge până la 1 511 066 m³, iar fluxul apelor mari putea atinge sectorul râului din proximitatea satului Greblești, raionul Strășeni, în decurs de 7-12 ore.

La data de 25.05.2026, în proximitatea satului Bularda, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a operaționalizat o tabără de câmp, cu o capacitate de până la 150 de angajați, pentru desfășurarea lucrărilor de fortificare a digurilor și de săpare a canalelor secundare, în vederea evacuării controlate a apei din bazinele acvatice, pe sensul de scurgere.

În cadrul intervenției, au fost efectuate lucrări de excavare a canalelor de deversare a apei din 4 bazine acvatice și lucrări de consolidare a digurilor aferente altor 2 bazine acvatice.

În procesul desfășurării activităților, în contextul riscurilor sporite de cedare a unor diguri ale bazinelor acvatice amplasate pe albia râului Ichel, precum și al debitelor crescute de apă provenite din zonele raioanelor Călărași și Ungheni afectate de ploile torențiale, a fost constatată insuficiența mijloacelor tehnice disponibile pentru fortificarea digurilor, săparea canalelor secundare și evacuarea controlată a apei din bazinele acvatice.

În aceste condiții, s-a impus eliberarea, cu titlu de deblocare, din rezervele de stat și de mobilizare, a următoarelor bunuri materiale:

1. Saci - 20 000 bucăți;
2. Excavator - 1 bucată;
3. Mini Excavator - 1 bucată;
4. Motopompă - 2 bucăți.

Bunurile menționate au fost necesare pentru diminuarea presiunii asupra digurilor aflate în pericol de cedare, în cadrul acțiunilor de intervenție desfășurate pentru lichidarea operativă a situației de urgență, precum și pentru prevenirea afectării localităților situate pe direcția de scurgere a apei.

În temeiul Deciziei Prim-ministrului nr. 104 din 27.05.2026, bunurile materiale indicate au fost eliberate Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, cu titlu de deblocare, din rezervele de stat și de mobilizare, în vederea gestionării situației de urgență create.

Valoarea totală a bunurilor eliberate constituie **5 886,7** mii de lei.

Astfel, promovarea proiectului hotărârii Guvernului este necesară pentru executarea Deciziei Prim-ministrului nr. 104 din 27.05.2026, finalizarea procedurii legale de eliberare a bunurilor materiale din rezervele de stat și de mobilizare, precum și pentru alocarea mijloacelor financiare necesare completării ulterioare a stocurilor rezervelor de stat și de mobilizare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii prevede:

1) eliberarea, de către Agenția Rezerve Materiale din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, cu titlu de deblocare, a bunurilor materiale din rezervele de stat și de mobilizare către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, în vederea realizării intervențiilor operative pentru asigurarea capacității de reacție funcționale și sustenabile, precum și pentru protecția populației în contextul existenței unor riscuri sporite de cedare a unor diguri ale bazinelor acvatice amplasate pe albia râului Ichel, în zonele din raioanele Călărași și Ungheni;

2) asigurarea transportării și utilizării bunurilor materiale de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, în cadrul activităților de consolidare a digurilor și de evacuare controlată a apei din bazinele acvatice;

3) alocarea, de către Ministerul Finanțelor, din fondul de rezervă al Guvernului, a mijloacelor financiare în sumă de 5 886,7 mii lei, care vor fi utilizate pentru completarea rezervelor de stat și de mobilizare;

4) controlul asupra executării prezentei hotărâri, care se pune în sarcina Ministerului Afacerilor Interne și a Ministerului Finanțelor.

5) intrarea în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, justificată de caracterul urgent al intervenției și de necesitatea asigurării continuității procesului administrativ.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative, întrucât procedura este expres reglementată de art. 10 alin. (1) și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 104/2020 și presupune adoptarea unei hotărâri de Guvern.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul asigură funcționalitatea instituțiilor responsabile de gestionarea situațiilor de urgență în vederea realizării intervențiilor operative pentru asigurarea capacității de reacție funcționale și sustenabile, precum și pentru protecția populației în contextul existenței unor riscuri sporite de cedare

a unor diguri ale bazinelor acvatice amplasate pe albia râului Ichel, în zonele din raioanele Călărași și Ungheni.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Impactul financiar constă în alocarea sumei de 5 886,7 mii lei din fondul de rezervă al Guvernului, necesară pentru completarea rezervelor de stat și de mobilizare, în conformitate cu art. 36 alin. (1) lit. a) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil.
4.4. Impactul social
Proiectul are impact social pozitiv, contribuind la protecția populației și la diminuarea riscurilor generate de cedarea unor diguri ale bazinelor acvatice amplasate pe albia râului Ichel. Eliberarea bunurilor materiale a permis realizarea intervențiilor necesare pentru consolidarea digurilor, evacuarea controlată a apei și prevenirea extinderii efectelor negative asupra localităților afectate sau expuse riscului.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul hotărârii Guvernului nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului a fost publicat pe platforma www.particip.gov.md și pe site-ul web oficial al Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md , în directoriul Transparența/Consultări publice/Inițierea elaborării actelor normative și poate fi consultat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16782 Proiectul urmează a fi consultat cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Mediului.
7. Concluziile expertizelor
În conformitate cu art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează a fi supus expertizei juridice și anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se încadrează în cadrul normativ existent, fiind elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 104/2020 cu privire la rezervele de stat și de mobilizare, și nu necesită modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ sunt necesare următoarele măsuri:

- eliberarea de către Agenția Rezerve Materiale a unor bunuri materiale din rezervele de stat și de mobilizare;
- alocarea din fondul de rezervă al Guvernului a mijloacelor financiare necesare pentru completarea rezervelor de stat și de mobilizare;
- controlul asupra executării Hotărârii Guvernului de către autoritățile care au obligația executării acestora și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră, parțial sau integral, în obiectul de reglementare al actului respectiv.

Secretar general al ministerului

Valentin CIOCLEA